

Portada

Fa dies que estem
immersos en un
debat molt
important: ¿cap on
ha d'anar l'escola del
segle XXI? Sorgeixen
noves idees, com
Escola Nova 21

10 COSES QUE HAS DE SÀBER D'ESCOLA NOVA 21

TRINITAT GILBERT

A l'Institut de Sils, per exemple, impliquen els alumnes amb l'entorn pròxim a través de grups de servei. DAVID BORRAT

ard Vallory, director d'Escola Nova 21. En canvi, Catalunya havia tingut un moviment pedagògic capdavanter, que encara avui s'assemblaria al de les escoles públiques de Finlàndia. Alguns exemples d'aquestes escoles eren les Montessori, l'Escola del Bosc, l'Escola del Mar i l'Institut-Escola.

3 L'horitzó comú de referència que el programa proposa és el "marc d'escola avançada", que es basa en quatre elements: un propòsit educatiu que generi competències per a la vida en el context del segle XXI; pràctiques d'aprenentatge fonamentades en el coneixement existent de com les persones aprenen; sistemes de mesurar els assoliments de totes i cadascuna d'aquestes competències, i una organització dirigida a l'aprenentatge de tots els infants, que s'actualitza i que interactua amb el seu entorn.

4 El context actual en què viuen els alumnes determina com i què han d'aprendre, tant pel canvi tecnològic exponencial que transforma la nostra realitat com pels grans reptes globals, com la sostenibilitat, les tensions violentes davant la creixent diversitat i la desigualtat econòmica i de gènere. Per això, l'educació ha de servir per formar persones capaces de créixer en aquests nous contextos i que sàpiguen donar respostes noves a noves realitats. "Durant molts anys el context de l'escola ha sigut molt estable, però ara ja no és així", diu Eduard Vallory. L'internet de les coses, la intel·ligència artificial, l'automatització de llocs de treball, el *big data* o la impressió en 3D comportaran canvis que transformaran les nostres vides.

5 El punt de partida del programa és que l'educació és el procés de llibertat de desenvolupar competències adquirint coneixements, de manera que aquests coneixements es puguin aplicar a situacions rellevants. Això vol dir adquirir, a través de les competències, la informació, els conceptes, les habilitats i les actituds i valors necessaris per capacitar les persones. Per això, rebutja els "coneixements preventius", només memorístics, i ahora afirma que no hi ha competències sense coneixements.

6 El programa fa notar la importància de saber relacionar, analitzar i crear. Per això, dóna importància a l'aprenentatge inductiu del mètode científic, que permet entendre els conceptes, però també al treball interdisciplinari. "Si féssim repetir la selectivitat als alumnes sis mesos després d'haver-la fet, no els aniria bé, perquè s'apren amb reten-

ció a curt termini i després s'oblida", continua explicant Vallory.

7 Escola Nova 21 beu de l'evidència científica, generada per diverses disciplines –entre les quals la neurociència– sobre com aprenem les persones. "Ara tenim evidències científiques més fonamentades del que la psicologia de l'aprenentatge ja intuïa", explica Vallory. Aquest coneixement és el que permet assegurar que l'aprenentatge no és la simple tècnica que es transmet per imitació d'ensenyar el que un sap: cal fer servir el coneixement sobre aprenentatge. "Els metges s'han d'actualitzar constantment a partir de les noves recerques científiques; doncs els docents també ho haurien de fer, perquè la seva funció és generar aprenentatge i hi ha coneixement en el qual es poden basar".

8 La força d'Escola Nova 21 és aplegar els treballs que molts docents i escoles fan des de fa temps per promoure aquesta aproximació activa sobre l'aprenentatge. "La nostra contribució ha de ser consolidar-ho i voler generalitzar-ho, perquè els grans esforços no s'esvaeixin com les atzavares, que és el que sovint ha passat amb escoles que han treballat en aquesta línia i han acabat desapareixent", diu Vallory. Així doncs, el programa busca crear i fer créixer un ecosistema educatiu avançat, perquè arribi a tothom i es consolidi.

9 Per aconseguir-ho, el programa vol conscienciar la societat de la urgència i possibilitat del canvi i, en segon lloc, crear coneixement i procediments per fer possible el canvi. "No es tracta de fer un llibre de receptes per explicar-hi com s'han de fer les activitats, sinó capacitar els mestres i les escoles perquè duguin a terme accions d'aprenentatge fonamentades i enfocades al propòsit de la formació integral", afirma Vallory.

10 Es minimitza el debat sobre les classes magistrals. "Una bona classe magistral és adequada quan el professor vol transmetre informació, però serveix poc per a la comprensió inductiva de conceptes i gens per a la pràctica d'habilitats o la vivència d'actituds i valors", afirma Vallory. Posa l'exemple de l'anglès, que tradicionalment s'ha ensenyat memoritzant vocabulari i estructures gramaticals que l'alumne s'aprenia de memòria. Però saber llistes de paraules i de verbs no fa que l'alumne sigui competent a l'hora de comunicar-se en anglès. És la diferència entre transmetre informació i generar coneixement competencial.*

Les dates Els passos d'Escola Nova 21

→ L'any 2015 el Centre Unesco i la Fundació Bofill impulsen la iniciativa *Educació post 2015. Equitat i qualitat per a tothom*, per debatre sobre el futur del sistema educatiu. En aquest marc publiquen l'informe de la Unesco *Repensar l'educació*.

→ El 21 d'abril del 2016 el Centre Unesco, la Fundació Jaume Bofill, la UOC i eduCaixa fan públic el programa Escola Nova 21, i anuncien que obren una convocatòria fins al 15 de juliol perquè s'hi sumin 200 escoles, de les quals una mostra representativa (30) assajaran procediments intensius de canvi.

→ El 15 de juliol 461 escoles havien sol·licitat participar en el programa. De la voluntat de no deixar-n'ora més de la meitat en surt un acord amb la Diputació de Barcelona per incorporar totes les escoles i aplegar-les en 50 xarxes territorials.

→ Al llarg de la tardor 1.200 membres d'equips directius de 456 centres han fet tallers sobre el canvi educatiu a partir del documental *Most likely to succeed*, enfocat a l'aprenentatge competencial globalitzat (interdisciplinari), que en diversos casos estan sent reproduïts en l'àmbit local o dins dels claustres.

→ Entre el desembre i el gener les escoles aplicaran una eina participativa d'autodiagnosi que els permetrà assajar un pla de canvi. Mentrestant, s'establiran les xarxes territorials d'aprenentatge cooperatiu i es crearà la mostra representativa de 30 centres amb els quals es desenvoluparà la metodologia de canvi.

L'exemple Aprenentatges i vocació de servei

L'Institut de Sils forma part del grup de centres impulsors del programa Escola Nova 21. "Fa vuit anys que treballem esforçant-nos i posant el focus en el canvi cap a noves metodologies per completar una oferta educativa que realment arribi a tot l'alumnat", explica la directora, Iolanda Arboles. El programa pretén aconseguir "exit educatiu", i "així l'entendem si al final de l'etapa d'ESO hem influït de manera significativa i positiva en tots els àmbits de la persona a la qual acompanyem aquests quatre anys: en sentit emocional, social, cognitiu i físic". A la pràctica, a l'Institut treballen per projectes en grups cooperatius i fomenten activitats orientades a l'acció social.